

Kommunal- og distriktsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Deres ref: 22/5045-2

Vår ref: 22/12195-10

Dato: 22.08.22

Svar fra UDI på høring - utkast til ny strategi for eID i offentlig sektor

Vi viser til utkast til ny nasjonal strategi for eID i offentlig sektor som ble sendt på høring 21. juni i år.

Generelt er Utlendingsdirektoratet (UDI) positive til og støtter overordnede mål i strategien og tiltakene som skisseres. Vi merker oss at den peker på utenlandske borgere som en gruppe har noen særegne utfordringer knyttet til det å få eID på høyt sikkerhetsnivå. Det er positivt at denne gruppens utfordringer med å få eID synliggjøres i strategien, både for borgernes mulighet til å delta digitalt i samfunnet, og for utlendingsmyndighetenes og andre etaters mulighet til å kunne tilby digitale og oppmøtefrie tjenester når bruker- og forvaltningsbehov tilsier at dette er formålstjenlig. Særlig positive er vi til at det skal vurderes å utstede en offentlig eID på høyt nivå.

Det går frem av innledningen til strategien at denne skal følges opp med en handlingsplan som konkretiserer tiltakene. UDI bidrar gjerne med innspill til handlingsplanen ved behov når denne utarbeides. På vårt område ser vi særlig at det kan være behov for tilpassede ordninger for eID for asylsøkergruppen, og eventuelt også for andre utenlandske borgere som har utfordringer med å skaffe seg eller å bruke en eID.

Vi ønsker å komme med noen særskilte merknader til strategien spesielt knyttet til våre brukere:

Asylsøkere og flyktninger – ulik digital kompetanse

I beskrivelsen av mål 1 i strategien om at alle relevante brukergrupper skal kunne skaffe seg en eID på det sikkerhetsnivået de har bruk for, vises det til at dagens eID-løsninger ikke er tilrettelagt for alle brukergrupper. Blant brukergruppene som har utfordringer med å få utstedt og/eller bruke en eID nevnes eldre, hjelpetrequende og ikke-digitale brukere, barn mellom 12 og 15 år, utenlandske borgere og asylsøkere. Dette kan lede til digitalt utenforskap. I omtalen av utenlandske borgere og asylsøkere vises det til at utfordringene knyttet til e-ID dreier seg om både språkbarrierer og manglende digital kompetanse.

Vi ønsker i den sammenheng å påpeke at gruppen asylsøkere og flyktninger, men også andre grupper utenlandske borgere for eksempel personer som kommer på familieinnvandring, er sammensatt og omfatter personer både med og uten digital kompetanse. Kompetansen har i stor grad sammenheng med utdanningsnivå, og i noen grad med alder og landbakgrunn. Utdanningsnivået blant de nevnte gruppene varierer fra høyt til lavt eller ingen. Et mindretall har dårlige eller ingen skrive- og leseferdigheter. Personer med høyere utdanning har ofte høy digital kompetanse, mens det motsatte ofte er tilfelle for de med lav eller ingen utdanning. Asylsøkere og flyktninger som grupper omfatter både eldre, barn og hjelpetrequende, inkludert personer med fysiske og/eller psykiske funksjonsnedsettelse og alvorlige sykdommer, og har dermed også samme utfordringer og barrierer som hjelpetrequende ellers har i samfunnet. I tillegg kommer manglende kunnskap i norsk og eventuelt også engelsk. Flere av tiltakene som nevnes i strategien, og som skal bidra til å oppnå mål 1, vil være relevante for ulike undergrupper blant asylsøkere. En viktig forutsetning for at tiltakene gir resultater er at de er tilpasset asylsøkernes livssituasjon og deres behov.

Manglende ID-dokumenter og ID-avklaring

En særlig utfordring knyttet til asylsøkere, det vil si personer som har søkt om beskyttelse, men ennå ikke har fått avgjort søknaden sin, er at svært mange ikke har framlagt pass eller andre ID-dokumenter. En annen utfordring er at norske myndigheter på det stadiet i prosessen heller ikke har tatt stilling til hvilken identitet som skal legges til grunn i Norge. Dette gjør det mer utfordrende å tilby en eID på høyt nivå for disse personene.

Personer uten gyldige ID-dokumenter, men som likevel har en midlertidig oppholdstillatelse i Norge, har i dag heller ikke mulighet til å få utstedt en eID på høyt sikkerhetsnivå, og følgelig begrenset tilgang til digitale offentlige tjenester. I utgangspunktet kan slike personer oppholde seg i Norge over flere år, ha gyldig oppholdstillatelse og rettigheter til mange offentlige tjenester. For denne gruppen vil manglende eID skape mange praktiske utfordringer i hverdagen, også for barn, særlig når antall oppmøtesteder for offentlige tjenester begrenses.

En liknende problemstilling gjelder personer med endelig avslag på søknad om beskyttelse/oppholdstillatelse som mangler ID-dokumenter. Noen av disse har omsorg for barn med lovlig opphold. Mangel på ID-dokumenter og dermed manglende mulighet til å få eID har negative konsekvenser for de voksne, men vil også ha negativ innvirkning på utøvelse av omsorgsansvaret og påvirke barna. Mye av samhandlingen knyttet til barn er digital og noe krever eID på høyt sikkerhetsnivå (for eksempel tilgang til helsenorge.no). Manglende mulighet til å få eID på tilstrekkelig høyt sikkerhetsnivå medfører praktiske utfordringer. Det nevnes i strategien at det blir behov for manuell saksbehandling, som krever mer ressurser både for brukeren og offentlige virksomheter.

I den videre oppfølgingen av strategien i en handlingsplan, bør alle de nevnte gruppene og utfordringene adresseres.

Brukerinnsikt

I strategien nevnes funn fra behovsanalysen som har gitt innsikt i utfordringer enkelte grupper har. Vi ønsker også å nevne at Proba samfunnsanalyse i samarbeid med Agenda Kaupang, på oppdrag av UDI har utarbeidet en rapport «Asylsøkernes digitale hverdag» (2019). Rapporten beskriver asylsøkeres bruk av digital informasjon/digitale løsninger og kan være nyttig i det videre arbeidet med handlingsplanen.

Med hilsen

Stephan Mo
direktør for Styring og regelverk

Ina Knarvik Hørnes
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk i Utlendingsdirektoratet og har derfor ingen signatur.

Brevet sendes kun elektronisk.

Mottaker(e):

Kommunal- og distriktsdepartementet

Kopi til:

Justis- og beredskapsdepartementet,
Innvandringsavdelingen